

402^{*}(5)

J. Modiba

Modjadji's tribe boundaries, history and construction.

Meloane ea naga ea kgosi Modjadji.

1

5 0-16

naga ea kgosi Modjadji e be e goma letaba le legolo le moketse o be a busa go fitla fao. Motse o mogolo e be e le oa mosata sekgotine Setlakong mauloe mampeule moraatsetla Lagawa magobusana le Kwareni e be e le eona metse e megolo kgaofi le kgosi. La be ba vuoa dikgomo dinku dipudi ba nyalana ka tsona. Hatsomi ba be ba le gona ba ba bego ba tsoma diphoofolo ba be ba sa tsebe gore ea ditlpi tlapi a ba dye go fitla lehono. Didyo e be e le boosoa metletla matlapala ditlogo marapo ditlodi dinaoa marotse maraka marepa le meroo ea naga. X Go rula ditsipi moloko oa bogosine o be o sa rule ditsipi o be o rula batho ba mehuta e menoe ba ba dutšigo nagene eo batsotla.

2

Leina la sechaba.

7

Leina la sechaba ke Balobedu kgosi ea pele ke Rakgaphela e a bitsoago Phetole oa bobedi ke kgosi Mohale o boraro ke kgosi Seale oa bone ke kgosi Mokoto tsa banna feela oa botlano ke kgosi Rodjadji oa lotsela ke kgosi Mmaralanabo. Oa bosupa ke kgosi Rodjadji e aneletsoego leina la Modjadji la gago ke Sewele. La bina Kulobe. Kgosi Rakgaphela a tsebye moo a tsoetsoego Mohale o tsoetsoe Kgumelone Seale o tsoetsee Kgumelone, Mokoto o tsoetsoe Lenakwi, Rodjadji o tsoetsoe lebyene, Mmaralanabo o tsoetsoe Sekgatini, Sewele o tsoetsoe Setlakong Mohale ke moroa oa Phetole, Seale ke moroa Mohale, Mokoto ke moroa Seale Rodjadji ke morodi a Mokoto Mmaralanabo ke morodi a Matit Sewele ke morodi a Ragafa.

8

Mohale o loele le Baseoka a ba tlola Seale a ka a loa ntoa Mokoto a loa leena Modjadji o loele Marene Mmaralanabo o loele le Mampye Modjadji oa Katseno ga loa le eena.

Ma kgosi Mokoto ke Moatlape mma kgosi Modjadji ke Moea Mahasha
mma kgosi Amaralanabo ke Modjadji mona kgosi Modjadji oa Katseno
ke Legakgale basadi bao ke moloko oa Balobedu kgosi Mohale o be
gagile le Lenokwe kgosi Seale o be a gagile Lebyeni a itsoa
Lenokwe kgosi Mokoto eena o be a gagile Lebyene, kgosi Modjadji
o be a gagile Setlakong a tloga a ea Sekutine kgosi Amaralanabo
o be a gagile Sekutine.

3

9

Ntoa ea mathomo Balobedu le Baseoka.

Kgosi Mohale se a direlego ba re o loele ntoa le Baseoka.
Direto tsa gage Mohale Mohalefa go tla o re ntle a re ntloni
kgosi Seale eena ga ka a loe ntoa Seale sa gagae la re ke
Seale setsoana a tlatsa. Kgosi Mokoto a ka a loa ntoa metleng
ea puso ea gage o ile a porofeta a re go tla tla batho ba batso
bao se apare selo bona batho gola naga ea gage ba fetsa batho
ka moraa o tlo tla batho ba basoeu bona batho bao ba tlo fenya
dinaga ka moka ba topa dinaga tseo le ge batho ba ka loa ba ka
se ke bafenya. Batho ba batso ba tlo tsoa botlaba tsatsi ba
basoeu ba tla tsoa bodikela-tsatsi bona e flo ba dikgosi go isa
go sa felego sereto sa gage ke Mokoto thamo ea merema bolao bya
tsuma le batho ra le emoka le kobela nka be le roke tsvana selo
se lelago magosi.

10 Kgosi Modjadji pusong ea gage go ile ga ba le komelelo
e kgolo ga fihla dikatakoane tsa dya batho le diphiri ka morao
ga fitla sereto sa gage ke Matsatsi makgoba a bitsoago Anamoshima
ba e tsoa Potokise sereto sa gage ke Matsatsi Mmala kgobela
ke motlolo sena moloti. Kgosi Amaralanabo a ile ga ba le
komelelo e kgolo tlala ea matsona le ditsie tse ntsi batho
dikgomo tsa fela batho ba edya se re le mekgopa

ga tloga Manaba Mazwatse. Kgosi Lmaralanabo sereto sa gage ke Lmaralanabo o ape poea oa apa mpe bathoga segodi mmaba nteba maritsa pelo di tsoeri mabolao.

4

//

Sedumedisananedi.

Metleng ea kgosi Lmaralanabo go ile ga direga sedumedisananedi ea mosela ea oa toko ela ea bodikela tsatsi ka lona tsatsi leo ba re e be e le tsatsi le bovalalago Matlakana ba etsoa go bolla. Dichaba tse di tsenego nageng ea Modjadji tsa pele ke Batobolo bona ba tlile ka morao a komelelo e kgolo metleng ea kgosi Modjadji ka morao a fao Metleng ea kgosi Lmaralanabo go tsene latoka ba etsoa Chaagane. Kgosi tsa bolobedu di be di epusa go fitlela legone bogolo bya naga ea gage e be e le go tloga letaba go fitla Mooketse. Maina a basadi ba dikgosi tsa kgale a ba sa tseba gore ke bo mang baroa le barodi a ba sa tsebya go tsebya batlankana ba bano e fela le barodi ba se ba kae bona ke sechaba sa balobedu ba be ba tsieana ka leloko la bona fela.

12 Kgosi Makgaphele e a bitsoago Phetole a sa tsebya moo a huile-go gona le lebitla batho a ba sa tseba go tsebya kgosi Mohale eena o huile lenakwi le Seale o huile lebyeni Mokoto o huile lebyeni Mabitla a bona a sa tsebya a tlatsa moo o bitsoago badimoni. Modjadji o huile Sekgotini Lmaralanabo o huile Sekgotini mabitla a bona a Maloe badimoni Mabitla ao a sa eteloa metleng ea dikomelelo ba ea gona. Dikgoro ke ea magasha le ea modika le ea Rele le Malematsa le Mabulana le ea morata ket sona kgoro tse dikgolo. Kgoro tse ke bana ba motho o tee fela ba bina Kulobe motopo oa bonake bakwebo.

Karogano ea dikgoro.

5 13 Kgoro tseo ka moka di tsoile kgorong e tee fela a se baroka ke lalobedu ke bakgomana a se batseta goba dingaka feela ba ne kgoro e nae le e nnae ba na le dinakanyana tsa go nesa pula relela bono ba bitsoa lebakeng la kome ela, gore ba thuse dikgosi ba ba tagolo mo sethsabeng ke ba moloko oa dikgosi ba kgoro ea mosata le bona bao ba kgoro tseo ke bakgomana a ba nyatsioe le bona ba godisoa byalo ka ba kgoro ea mosata. Moto le maina a tithabana tsa eona Sekgota maraka manopi Makgere Raselaka tlatsa Kgooni Labulana Moshaka Kwekwe Sefuloe Lokanae Lebyeni Seopeni Magowa Manyaboweni Amanatsera Setloka Modume Sekgobikwi Lenokgawi Sekgoti Ngeishi Motupa Mopye Thapane Mankgele Komane Setune Kgebapi.

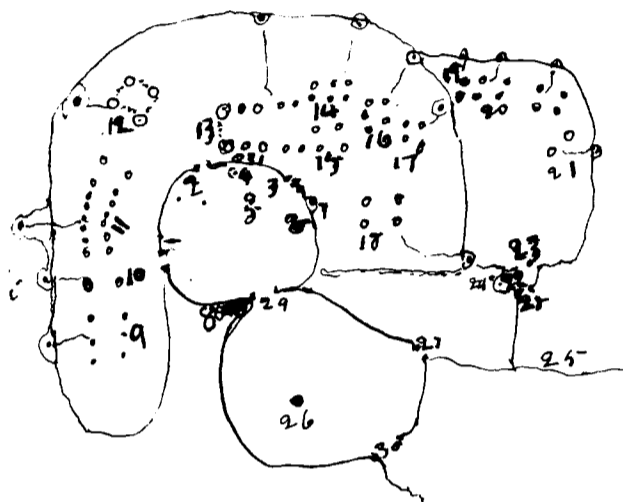
14 Thaba e e bego le lesodi le legolo ke Tlatsa la mapulana a moaku eona gotebya gore go a ila latoka go tsena sodini leo le go fitla la legone mo go thaba tse dino e ga tsebye sese kelego sa diroa fao dinoka tse dikgolo tsa naga e bursoago ke kgosi byale ke molototse le maphotophoto Makobodi Morata batsa dinokana tsa ka toko ea batloa tsatsi dielela molototse ea gane maphotophoto e elela letaba le legolo botlabatsatsi tsa bothapama-tsatsi e tsena le taba Makobodi sediba sa eona e tsoa Kwekwe moratatatsa e tsoa Amanapi molototse e tsoa ganapitse maphotophoto e tsoa pakoni motone oa kgosi.

6 15 Motse oa pele oa kgosi Modjadji.

Motse o o tsebyago o mogolo o motala ke oa Setlakong oa kgosi Modjadji e a lusago lehone kgoro ea motse le dibana tse tharo 2 ke sa morata ba tsena ka bana se tee molokoane le Mathekga 1 ke sebana sa modiba 3 Ke sebana sa Zwikorokoro.

6 cont.

- 4. Ke sebero sa banna.
- 5. Ke more oa kgoroni.
- 6. Ke sebeso sa hasi tsa.

oa moseta.

Motse oa etlakone.

- 13. Lesaka la dikgomo.
- 31. Lesaka la dipudi
- 23. Sebana sa setena.
- 24. Lesaka la di udi tsa setena.
- 22. Sebeso sa kgoro ea setena .
- 28. setana sa kgoro ea setena.
- 12. Na mosate lapang la kgosi.

Lina a banna ba gafilego motse oa kgosi sea:

- 13. Mathekga
- 11. Kolokoane
- 9. Modiba
- 17. Zwikorokoro
- 14. Mashabele
- 15. Ramatlaku
- 18. Masatile motse o le o bitsoa oa Mathekga.
- 20. Setene.

- 19. Moroka
- 21. Mokgoropi
- 16. Setlaie
- 10. Nthaaka eo monae le e monae le marala a gage.

7

16

Mong oa motse ke Mathekga.

Mong oa motse o Mathekga a be a dula nagene e bitsoago Kgowee a bitsoa ke kgosi Masalanabo gore a tle a gage motse o o bitsoago Setlakong ge o dula kgosi e e busago lebono felo fao ke mmoto toko ea lotlabatsatsi. A be e le lesodi le matu a makgubidu gona le mafika a matso a bitsoago mabye-pilo. Ge e le ngaka e gage le go motse o a go motho eo a tsebago ka gobane ba e biditse ka sepheri ba sa rate gore motlo e monae a ka tseba. Ba agile ngoko oa mathekga pele oa mosadi e mogolo ka gobane eena e le mong oa motse o pele ge ba aga ntlo ea pele ba thetha ditlane ba diea legora ka masaku ba kakotela diphapa legora ka moka ke gona ba aga ntlo ea pele e bitsoa Themamoraka ke gona e monae le e monae a ka diea ntlo tsa gage kamo a kgonago.

17. Ntlo e kgolo e gagiloe ke batho ba duna Kgethapoe, Kwekwe duna e leeloa gore a botse batho ba gage ba tle ba gage ntlo eena a laela batho ba gage gore banna ba noe ba reme mabala ba banoe dinti ba banoe dipalelo ba ba noe metlato ea tla ka basadi le bananyana bana ke baboanye le go bota le go bata ge ba fitla ba thora go aga ba efetsa ka lona tsatsi leo go tloga ka iri ea bapheta monoe motse go fitla ka iri ea bone mathapama ka tsatsi le latelago banna ba tla go rulela ba anye bapruka ka dinti.

8

18 Maina a mere e agago dintlo.

Ntlo e agioa ka mabala maina a eona mere eo ke moa tlapa le mokgoba moduba le moroba seepe ke eona mere eo e gagago ntlo dinti ke moka le e mengoe e gona ea mehuta-huta le dipalelo ke mofatla le modieakoane le serapye le phatlapatlane ke eona mere eo e dieago dipalelo. Boeanye kelebisisi le lefe leririri ba be ba diea letsomele ka lona lefe ba rudela lebati ba be ba rema ditlaka-neka ba diea lemati ba bangoe ba be ba betla more o mogolo ba diea lemati dikokotoane ba diea more o bitsoago serale le modutu ke eona mere e e dieago dipheku tsa mase. Selo se se ilago mo motseng ke eona mere eo e dieago ditukula tsa motse eona a e dumeleloe go tsena motseng goba go diea monllo ka eona le dikgong tsa eona basadi ga ba koate dikgong tsa eona ba re e ea ila ka gobane dingaka di aga metse ka mere eo.

19. Dirego ba di bea titone ga ntlo goba ntlong e bitsoago letatha diletere ge e le motse o mogolo e mongoe le e mongoe ba di bea kgorong goba sakeng le gona e mongoe le e mongoe o tseba sa gage le bakeng la mabele ge ba tseka le go a ntsa. Mo dintlong tsa batho go dioa makgolo ka go phadisana gobane ga ba dire ka go tsoana, aoa, ba bang a ba tsebe gona le ditele tsa go tseba ruri dintlo tsona di agioa ka go soana mofuta o tee fela byale batho ba di soma ka go fapana mo mabune ba bang ba bota tlaka ea ntlo ka gare eaba e botse kudu.

9

Dintlo tsa kgale botelele bya tsona.

20. Botelele bya ntlo tsa metleng eo e ka ba 14 feet ka gare go ema ga leboto e ka ba 7 feet. Molete oa mabele e ea ka go fetana e mengoe ke 6 feet, e mengoe ea feta moo.

Mosadi ge a na le mpa ga dumeleloa go ntsa mabele moletene ba re go a ila mpa eo a nago le eona e ka oa masaka a diphoofolo dinku kapa dipudi dikgomo. Mosadi ga a dumeleloa go tsena ka gare ba re a ka fekeetsa diruioa tseo tsa folotsa. Mbotong go na le makgolo a mehuta-huta a diaa ke basadi ba ditele a sebotle ba bangoe ba bota tlakeng ea ntlo dilo tseo ka moka ba diaa ka mabu a mehuta-huta ba tlala ka menoana ge e le go thea tse go a tsoana ea mosata le ea batho fela.

21. Molao e ea ka go fapana a batho feela motse o mongoe le o mongoe a gona molao oa go tsena goba go koa ge e se motsene oa mosata fela ona motho ga dumeleloe go tsena le dieta ka gare. Ntlo le eona a ena molao selo se tee fela ke mere e e dieago ditukula a e dumeleloe go diaa dikong tsa mollo go gotsa setupeng ke go bulela baloi gore ba tsena motsene. Loloi a bo tsebye ke batho botle ke gona a go motho e a ka tlalosago ga botse ka ga byona mollo o gotsoa kgorong le setlakeng le moseni a ona moo a ilago.

10

22

Matlaleng a metse.

Melora e tsolloa ka morao a dintlo goba tlalene le kantle ga motse. Go sila e mongoe le e mongoe o sila lapeng la gage goba go setla le go dia byaloa. Mosata gona o na le ntlo e basadi ba setlago gona e bitsoa mafudume. Motho ge a etile, ge batho ba etile melokong ea bona ge ba fitla motseng ba dumedisana le bona gabotse, ba ba botsesa tsa gae a gabo le ge e le basadi goba banna ba ba fa dijo le marobalo a baeni. Gona le lebaka le lengoe le batho ba be ba tlogeloa ke boloetse bya toapa goba mala a makgobedu ba tsologa ke gona bannaba metsa e megolo le maduna le dikgosi ba bitsa dingaka gore di alafe batho ke gona ngaka e laela gore batho ba kgobakane kgorong ngaka e apiele pitsa ea metse e na le ditlare ka gare ngaka ea gatolla batho ka metse ao.

23. Ke gona e mongoe le e mongoe gaka e apesa letlatle nokeng gore lobloetsi bo se ke bya fetela go batho ka moka. Legona go nagona le lebaka la tiea ga tladi motse kapa mere nagona legona ba gatolla gore e se ke e a tiea gape le leiu ba diea byalo le gona metse ea batho e tsoanetse go bea dikgokgotoane ka bosoa ka noaga le noaga ke gore tsona ba re ditiba gore baloi ba setsene ka motsene le ge e le tladi le tse dingoe tsa ditatana tse ruoago ke batho ba baloi.

11

24

Go aga motse.

A go monna e a ka gagago motse a sena mosadi o no dula motsene oa bagabo ge a tseri mosadi o gaga ntlo tsa gage ge e ka ba a koana le beng ba motse o a ka dula nabo motse o tee. Ge ba ka ba a koane a ka tloga a ea a dula motsene oa gage a nosi le gona motlanka a ka se ke a ba le motse oa gage ka nosi a seso atsea o dula le batsoadi ba gage go fitlala a bikile ngoetzi gore e thuse batsoadi ba gage ge e ka ba motlanka a sa koane le batsoadi ba gage a ka tloga a ea a gaga motse oa gage a nosi ge motho a ka beka mosadi oa pele a tsoanetse go agaga ntlo le setlaka le oa bobedi o diea byalo le oa boraro e mongoe le e mongoe o na le ntlo le setlaka.

25 Ge batho ba kgoduga motsene bagaga o mongoe dintlo ba rutla dintlo tseo di sa kgoatlile bagaga ka tsona motse o mofsa le manye ba tsea ba rulela ka ona ge e ka ba motse o o tlagetse ba tiea dintlo tsoa gore ba leme lesupi leo, legona motho e mongoe a ka se ke a lema lesupi la e mongoe a ka lema ge monye oa lona a x ile kgole dunene e ngoe goba kgori e ngoe legona ge motho a dula dunene a kgoduga a ea dunene e ngoe a siea lesupi duna eo e na le maatla go lema lesupi leo. A go motho e a ka dulago lerorene la e mongoe a ka dula ge e ka ba a sa tsebe legona e le sodini o sesa bonala gore ke lesupi.

12

Tlago ea banana.

26. Metleng ea kgosi Mmasalanabo go ile a tla Lavenda ga Modjadji ka setlopha se segolo ka tsaba Sewawa a batsenetse ka ntoa a ba thuba ke gona ba tsabela ga Modjadji ba dula gona lebaka le le telele ba letile go tloga ga Manaba ao. Ke gona ba bangoe ba Lavenda ba e ea ba tala Venda go ba gabo ke gona ba boea le Banana o bitsoago Moova ka tlabo dinokeng mona nageng ea Modjadji. Iyale ge batho ba naga eo ba bona more o le bona ba thoma go otlala ba mosata ba re o be o sa dumeleloe go tlabo ke motho e mongoe ge e se monna o tee fela ea bitsoago Makgopa.

27. Lena monna eo o be a bitsoa a e ea go byala more o kae le kae moo ba nyakago banana ba re monna eo ge a bya dile more o ka be ba mo fa byaloa e le patela ea gage. Ba be ba re ge motho e mongoe e ka byala le eena o tlo hua a kase ke a o dja o a ila byale batho ba be ka tsaba gore ge ba ka tlabo more o batlo hua. Ke gona more o o ata nageng ka moka more o monate gagolo le gona o nyaka fela mo go thapilego le didibeng tsa metse legona o djeoa ke dinonyana gagolo.

13

Maina a dikgomo le direto tsa tsona.

28. Kgologolo moapari ntle ga letse ntsoa ntsoa ea ka. Motsetle a dinyalo kgomo ea boramakomela di fula. Lekuboga motlotlo kgomo e tsoile dipale ka morago. Moanyakodi metse ea basimana metse ea tlala matupa re ea tloga a rena bana ba go dula ba apya. Mamotsa-tsi a tobela. Setlora o a lepelela noana oa bogadi a rowe. Masekulo mooka senamele ka namela ke kgora mpa. Sebariki sa ramokopana kgomo seraga bakoatodi bagami ra e mamatsara, legadima la manyoke-nyoke la go sita kanna go phema.

END S 402